

ΠΡΟΣ: Πίνακα αποδεκτών – κοινοποίησης

ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΑ ΕΠΕΙΓΟΝ

Αθήνα, 27 Ιανουαρίου 2021

Αριθ. Πρωτ. 21/061

Θέμα: «Παραβίαση περιβαλλοντικών όρων στον ΑΣΠΗΕ Φραγκάκι – ανάκληση του υπ. αριθ. Πρωτ. ΥΠΕΝ/ΓΔΠΠ/5569/73 – 20/01/2021 εγγράφου του Γενικού Διευθυντή Περιβαλλοντικής Πολιτικής»

ΣΧΕΤ:

- α) Το με αριθ. Πρωτ. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/2171/97 – 13/01/2021 έγγραφο
- β) Το με αριθ. Πρωτ. ΥΠΕΝ/ΓΔΠΠ/5569/73 – 20/01/2021 έγγραφο
- γ) Το με αριθ. Πρωτ. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/20128/1835 – 26/04/2018 έγγραφο

Αξιότιμες κυρίες,

αξιότιμοι κύριοι,

Η Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία, ως ο πλέον ειδικός επιστημονικός φορέας για την προστασία των άγριων πουλιών και των βιοτόπων τους, επισημαίνει ότι η πρόσφατη ενέργεια της Γενικής Διεύθυνσης Περιβαλλοντικής Πολιτικής του ΥΠΕΝ, και συγκεκριμένα η έκδοση του εγγράφου με αριθμό 5569/73/21-1-2021, το οποίο απευθύνεται στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου, **παρέχει αυθαίρετες ερμηνείες για την εφαρμογή συγκεκριμένων περιβαλλοντικών όρων Αιολικού Σταθμού Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας στη θέση Φραγκάκι Άνδρου.** Σημειώνεται ότι οι εργασίες κατασκευής του εν λόγω ΑΣΠΗΕ έχουν ήδη ξεκινήσει. Με το έγγραφο αυτό ο Γενικός Διευθυντής Περιβαλλοντικής Πολιτικής του ΥΠΕΝ, χωρίς μάλιστα να διαθέτει τη σχετική αρμοδιότητα, ανατρέπει την εντολή διακοπής εργασιών που ορθά είχε εκδώσει το Τμήμα Περιβάλλοντος της Περιφέρειας για το διάστημα Ιανουαρίου-Ιουνίου και με βάση την ισχύουσα νομοθεσία-νομολογία και τα ισχύοντα έγγραφα του ίδιου του ΥΠΕΝ. Με το ίδιο ανωτέρω έγγραφο παρακινείται ή και εξαναγκάζεται το ανωτέρω Τμήμα Περιβάλλοντος της Περιφέρειας να παρεκκλίνει από τη νομοθεσία και να επιτρέψει την κατασκευή του έργου σε χρονική περίοδο που αυτό απαγορεύεται. Επομένως το εν λόγω έγγραφο παράγει σημαντικά έννομα αποτελέσματα και πρέπει να ανακληθεί άμεσα για τους λόγους που αναφέρονται παρακάτω. Τα επιστημονικά δεδομένα είναι συγκεκριμένα και δεν χωράνε ερμηνείες που να ευνοούν κατά το δοκούν επενδυτικές ή άλλες δραστηριότητες εις βάρος αυστηρά προστατευόμενων ειδών, όπως ο Σπιζαετός (*Aquila fasciata*), είδος απειλούμενο στη χώρα μας (Τρωτό). Συγκεκριμένα:

Ο υπογράφων το προαναφερόμενο έγγραφο 5569/73/21-1-2021 Γενικός Διευθυντής Περιβαλλοντικής Πολιτικής του ΥΠΕΝ δεν διαθέτει την αρμοδιότητα από το νόμο για να εκδίδει έγγραφα που συμπληρώνουν τις αποφάσεις έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, όπως ουσιαστικά έπραξε, αφού με το προαναφερόμενο έγγραφό του προσδιόρισε τα όρια εφαρμογής του περιβ. όρου 5.3.6 της αρ. 7613/5.4.2018 ΑΕΠΟ του έργου. Επιπλέον ο Γενικός Διευθυντής δεν διαθέτει την αρμοδιότητα να υπογράψει έγγραφα της διοίκησης ως μονομελές όργανο και χωρίς την προηγούμενη σύνταξη σχεδίου από την αρμόδια υπηρεσία, επί του οποίου τίθενται οι υπογραφές και οι τυχόν διαφωνίες των εισηγητών του εγγράφου καθώς και των ιεραρχικά ανώτερων προϊσταμένων τους έως και την τελική υπογραφή του αρμόδιου - σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις - οργάνου (άρθρο 25 του Δημοσιούπαλληλικού Κώδικα – ν.3528/2007 (Α' 26), καθώς και Κανονισμός Επικοινωνίας Δημοσίων Υπηρεσιών, ΥΠΕΣΔΑ, ΓΓΔΔ 2003 σελ. 24). Επομένως το εν λόγω έγγραφο εκδόθηκε καθ' υπέρβαση των αρμοδιοτήτων του Γενικού Διευθυντή και κατά παράβαση των κείμενων διατάξεων.

Σύμφωνα με το υπό α) σχετικό έγγραφο της Διεύθυνσης Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας του ΥΠΕΝ, η αναπαραγωγική περίοδος του Σπιζαετού ορθά αναφέρεται ότι διαρκεί από τον Ιανουάριο έως και τον Ιούνιο. Ωστόσο, 7 ημέρες μετά, στις 20 Ιανουαρίου, η Γενική Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Πολιτικής του ΥΠΕΝ προβαίνει σε διάκριση περί πραγματικής αναπαραγωγικής περιόδου δίνοντας το πράσινο φως στη συνέχιση των έργων κατά παράβαση της **απόφασης 2419/2019 του ΣτΕ, σύμφωνα με την οποία απαγορεύονται οι εργασίες κατά την αναπαραγωγική περίοδο**, σε αντίθεση με αυτά που ισχυρίζεται η Γενική Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Πολιτικής στο έγγραφο της και συγκεκριμένα (η υπογράμμιση είναι του κειμένου) «... *όρο 5.3.6. της ΑΕΠΟ (της οποίας η νομιμότητα επικυρώθηκε από το Συμβούλιο της Επικρατείας με την απόφαση 2419/2019), δεν επιβάλλεται απαγόρευση εκτέλεσης κάθε είδους εργασιών σε ακτίνα μικρότερη των 3.000 μ., αλλά συνίσταται η αποφυγή αυτών, οι οποίες δύνανται να παρακωλύσουν την επιτυχή αναπαραγωγική διαδικασία.*». Συγκεκριμένα, η Γενική Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Πολιτικής κάνει μια διάκριση μεταξύ της αναπαραγωγικής περιόδου και της περιόδου κρίσιμης για την αναπαραγωγική επιτυχία του είδους, επικαλούμενη την Τεχνική Έκθεση του μελετητή και το Εγχειρίδιο μεθοδολογίας καταγραφής και παρακολούθησης πληθυσμών Σπιζαετού (*Aquila fasciata*) στην Ανατολική Μεσόγειο, LIFE17 NAT/GR/000514, ερμηνεύοντάς το με τρόπο που να εξυπηρετεί τα επενδυτικά συμφέροντα. Σύμφωνα με πλήθος επιστημονικών δημοσιεύσεων και συγγραμμάτων που αφορούν το είδος, η αναπαραγωγική περίοδος (breeding period) εκτείνεται κατ' ελάχιστο από Ιανουάριο έως Ιούνιο^{1,2}, συμπεριλαμβάνει δε, όλες τις δραστηριότητες του είδους που σχετίζονται με την αναπαραγωγή και είναι αναπόσπαστο κομμάτι αυτής και όχι μόνο την ωτοκία και επώαση.

Ειδικότερα, ως προς τον προσδιορισμό της κρίσιμης περιόδου σας επισημαίνουμε τα ακόλουθα: Σε όλα τα μεγάλα μονογαμικά αρπακτικά όπως ο Σπιζαετός, **ο αναπαραγωγικός**

¹ Σιδηρόπουλος Λ., Σαγιάκου Α., Ξηρουχάκης Σ., Δημαλέξης Α., 2019: Εγχειρίδιο μεθοδολογίας καταγραφής και παρακολούθησης πληθυσμών Σπιζαετού (*Aquila fasciata*) στην Ανατολική Μεσόγειο, LIFE17 NAT/GR/000514 – LIFE Bonelli EastMed, σελ 37.

² Ilan A., Hernández-Matías A. & Real J., 2016. Guidelines for the conservation of Bonelli's eagle populations. Universitat de Barcelona. Barcelona.

κύκλος ξεκινά κάθε χρόνο αρκετά πριν το καθαυτό ζευγάρωμα και ολοκληρώνεται μετά την εγκατάλειψη της περιοχής της επικράτειας από τους νεοσσούς. Η περίοδος πριν το ζευγάρωμα και την επακόλουθη ωοτοκία περιλαμβάνει σημαντικές δραστηριότητες του ζεύγους, όπως οι γαμήλιες επιδείξεις του ζεύγους και η συντήρηση των φωλιών. Οι δραστηριότητες αυτές λαμβάνουν χώρα εντός του ευρύτερου χώρου στον οποίο εντοπίζονται οι φωλιές και αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι του αναπαραγωγικού κύκλου του είδους, καθώς κατά τη φάση αυτή, επιβεβαιώνεται από το ζεύγος η ύπαρξη ικανών και ασφαλών συνθηκών φωλεοποίησης. Αν κατά τη διάρκεια αυτής υπάρχει όχληση στην ευρύτερη περιοχή, το ζεύγος θα εγκαταλείψει την αναπαραγωγική προσπάθεια και δε θα προχωρήσει σε ωοτοκία.

Η προαναφερθείσα περίοδος εκτείνεται από τον Δεκέμβριο έως και τον Φεβρουάριο, ανάλογα πάντοτε με τις οικολογικές ιδιαιτερότητες της περιοχής. Στην περίπτωση της Άνδρου και συγκεκριμένα της επικράτειας που εντοπίζεται στην περιοχή Φραγκάκι, οι εργασίες παρακολούθησης κατά τα τελευταία έτη εντοπίζουν αυτή την περίοδο καθ' όλη τη διάρκεια του Ιανουαρίου και των αρχών Φεβρουαρίου.³ Δεδομένου πως ήδη έχουν παρέλθει 3 εβδομάδες από την έναρξη αυτής και ενώ οι εργασίες συνεχίζονται, υπάρχει έντονη ανησυχία από μέρους μας για την ενδεχόμενη πρόκληση βλάβης στην αναπαραγωγική προσπάθεια του ζεύγους για το τρέχον έτος.

Το υπό β) σχετικό στο σημείο 2.2 αναφέρει επίσης ότι: «Σχετικώς, εργασίες που δεν θεωρούνται υπό αυτή την έννοια οχλούσες και μέρος των οποίων περιλαμβάνονται στις υπό κατασκευή εργασίες της Εταιρίας, όπως ισχυρίζεται και περιγράφει στη με Α.Π. ΥΠΕΝ/ΓΔΠΠ/5498/72/20.01.2021 επιστολή της, είναι οι εξής:

- α) Κατασκευή συστήματος γείωσης
- β) Τοποθέτηση και σύνδεση των καλωδίων και οπτικών ινών εντός του Αιολικού Πάρκου
- γ) Ηλεκτρομηχανολογική εγκατάσταση κτιρίου ελέγχου
- δ) Εγκατάσταση γειώσεων στις βάσεις των Α/Γ
- ε) Σιδέρωμα και σκυροδέτηση με μπετό βάσεων Α/Γ
- στ) Κατασκευή ξυλοτύπου βάσεων Α/Γ

Συνεπώς η Γενική Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Πολιτικής βαφτίζει εργασίες κατασκευής (π.χ. σκυροδέτησης με μπετόν βάσεων Α/Γ) οι οποίες απαιτούν την μετακίνηση βαρέων οχημάτων κ.λπ. ως μη οχλούσες. Σας υπενθυμίζουμε ότι με το υπό γ) σχετικό η Διεύθυνση Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας αναγνωρίζει τις εργασίες σκυροδέτησης ως οχλούσες, ζητώντας την παύση των εργασιών κατά την αναπαραγωγική περίοδο. Σας γνωρίζουμε ότι η ευαισθησία του Σπιζαετού στην όχληση είναι ιδιαίτερα μεγάλη και εκτός των τεχνικών και κατασκευαστικών εργασιών που υλοποιούνται κατά τη δημιουργία ενός ΑΣΠΗΕ, ζημία μπορεί να προκληθεί ακόμα και από ηπιότερες δραστηριότητες όπως αναψυχής, υλοτομικές, κτηνοτροφικές κ.ο.κ.⁴

³ Αδημοσίευτα δεδομένα προγράμματος LIFE17/NAT/GR000514 Bonelli eastMed

⁴ European Union Action Plans for 8 Priority Birds Species - Bonelli's Eagle pp 5
https://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/wildbirds/action_plans/docs/hieraetus_fasciatus.pdf

Θα θέλαμε σε αυτό το σημείο να επισημάνουμε πως η πλήρης, αυτούσια και άκριτη υιοθέτηση της επιχειρηματολογίας της κατασκευάστριας εταιρείας από την Γενική Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Πολιτικής εγείρει σοβαρά ερωτήματα ως προς την αμεροληψία που θα έπρεπε να επιδεικνύει η Διοίκηση, και πλήττει το κύρος της Υπηρεσίας και του Υπουργείου. Είναι απορίας άξιο με ποια διαδικασία η Γενική Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Πολιτικής αξιολόγησε τόσο σύντομα και αποφάνθηκε πως οι εργασίες που αναφέρονται στο έγγραφο της κατασκευάστριας εταιρείας είναι μη οχλούσες για τον Σπιζαετό. Παράλληλα, αποτελεί τουλάχιστον παράδοξο πως η Γενική Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Πολιτικής αμφισβητεί τα προτεινόμενα επιστημονικά συμπεράσματα ατεκμηρίωτα, και έρχεται σε ευθεία αντίθεση με τα επιστημονικά δεδομένα που παραθέτει ένα πρόγραμμα LIFE στο οποίο το ίδιο το ΥΠΕΝ είναι εταίρος – σε κάθε περίπτωση το ΥΠΕΝ εκτίθεται σοβαρά από αυτή την κραυγαλέα ανακολουθία.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, και εν όψει κινδύνου σημαντικής περιβαλλοντικής βλάβης σε προστατευόμενο είδος, σας ζητάμε να επανορθώσετε, και **να συμμορφωθείτε με την απόφαση του 2419/2019 ΣτΕ που ρητά αναφέρει την απαγόρευση των εργασιών κατά την αναπαραγωγική περίοδο, και να ανακαλέσετε το έγγραφό σας υπ. αριθμ. 5569/73/21-1-2021.**

Η Δ/νση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου καλείται να ενημερωθεί δια του παρόντος, αφενός για τον επιστημονικά ορθό προσδιορισμό της αναπαραγωγικής περιόδου του προστατευόμενου είδους, που είναι η περίοδος Ιανουαρίου – Ιουνίου ως αναφέρθηκε ανωτέρω, και αφετέρου για το ισχύον νομικό καθεστώς που διέπει την κατασκευή του συγκεκριμένου έργου, που αποτελείται α) από την ΑΕΠΟ του έργου, β) τη νομολογία του ΣτΕ και γ) το έγγραφο 2171/97/13-01-2020 της Δ/νσης Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΝ που επίσης περιέχει τον επιστημονικά ορθό προσδιορισμό του έργου και έχει εκδοθεί από την αρμόδια για το θέμα υπηρεσία. **Η ίδια Δ/νση καλείται στη συνέχεια να εφαρμόσει το νόμο, να προχωρήσει σε διακοπή των εργασιών του συγκεκριμένου έργου και να μην επιτρέψει την υποβάθμιση του περιβάλλοντος.**

Σε κάθε περίπτωση, σας ενημερώνουμε ότι στην περίπτωση βλάβης που ενδεχομένως προκληθεί στο είδος λόγω των εργασιών κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου που έλαβαν το πράσινο φως με το υπ. αριθμ. 5569/73/21-1-2021, θα σας θεωρήσουμε νομικά υπαίτιους και θα κινήσουμε όλες τις προβλεπόμενες διαδικασίες.

Με εκτίμηση,

Γιώργος Σγούρος
Διευθυντής

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ - ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗΣ

ΠΡΟΣ

Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Γενικό Γραμματέα Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων κο Κ. Αραβώση

Email: grggper@prv.ypeka.gr

Γενική Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Πολιτικής

Email: k.dimopoulos@prv.ypeka.gr

Διεύθυνση Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας

Email: a.psaila@prv.ypeka.gr

Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου

Δ/νση Περιβάλλοντος & Χωρικού Σχεδ. Κυκλάδων

Τμήμα Περιβάλλοντος

Email: dpxs@1730.syzefxis.gov.gr; m.giannakopoulou@cycl.pnai.gov.gr;

g.poulioudis@2878.syzefxis.gov.gr

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Γραφείο Υπ. κου Κ. Σκρέκα

Email: secmin@ypen.gr

Γραφείο Υφ. κου Ν. Ταγαρά

Email: secdepmin.per@ypen.gr

Γραφείο Υφ. κου Γ. Αμυρά

Email: secdepmin.envr@ypen.gr

Γενική Δ/νση Δασών και Δασικού Περιβάλλοντος

Email: v.goudoufas@prv.ypeka.gr

Δ/νση Διαχείρισης Δασών

Email: p.drougas@prv.ypeka.gr; n.bokaris@prv.ypeka.gr

Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αιγαίου

Δ/νση Δασών Κυκλάδων

Email: m.foskolou@apdaigaiou.gov.gr

Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης

κο Στ. Ξηρουχάκη, Επιστημονικό Υπεύθυνο LIFE BonelliEastMed

Email: sxirouch@nhmc.uoc.gr

Συμβούλιο της Επικρατείας

Υπόψη κου Δ. Πυργάκη

Email: ste@adjustice.gr

European Commission

DG ENV / Unit B.3 "Nature"

Email: anna.cheilari@ec.europa.eu

NEEMO LIFE Monitoring Team

Email: georgia.valaoras@neemo.eu